

УДК 378-047.44:004

QS SUSTAINABILITY RANKINGS: РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Фесенко Т.Г., д. т. н., професор, tetiana.fesenko@nure.ua, ХНУРЕ

Відомо, що «QS World University Rankings» є одним з найвпливовіших рейтингів університетів і передбачає оцінку репутації в академічному середовищі, цитованості наукових публікацій, співвідношення кількості викладачів і студентів, ставлення роботодавців до випускників та ін. З 2024 року методологія рейтингової оцінки включає і показники стійкості [1]. Навчальні заклади мають продемонструвати прагнення до більш сталого існування та досягнення результатів у науці і техніці для вирішення кліматичних проблем, які проводяться в рамках 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР) Стійкість університету вимірюється у трьох категоріях: соціальний вплив (Social Impact, 45%), вплив на навколишнє середовище (Environmental Impact, 45%), управління (Governance, 10%).

У 2024 році до «QS World University Rankings: Sustainability» увійшли 20 польських і 8 українських університетів (рис. 1). Серед польських університетів найвищий рейтинг у Університету Варшавського (=222) і Ягеллонського університет (=402), а серед українських – у Львівській політехніки (=647) і Сумського університету (741–750). За результатами компаративного аналізу показників стійкості польських і українських університетів було встановлено, що середня оцінка соціального впливу польських закладів освіти вище українських на 19%, впливу на навколишнє середовище – на 7%. В категорії «Governance» перевага належить українським університетам – 31% (середня оцінка польських закладів освіти – 52,8, українських – 76,6).

В оцінці університетів за другою категорією «Environmental Impact» враховуються дослідження навколишнього середовища, кліматичних наук, побудова стратегій, орієнтованих на пом'якшення клімату, а також діяльність випускників університету у створенні більш сталого світу. Оцінка впливу на навколишнє середовище включає три субіндикатора: екологічна стійкість (15%); екологічна освіта (17%); екологічні дослідження (13%). В результаті порівняння середніх оцінок (рис. 2) була виявлена перевага українських університетів у екологічній діяльності і формуванню сталоорієнтованих стратегій розвитку, зокрема, за рахунок змін у філософії управління якістю у вищій освіті [2], розвитку екологізації освіти [3], реалізації проєктів термомодернізації та енергоощадності в університетах [4].

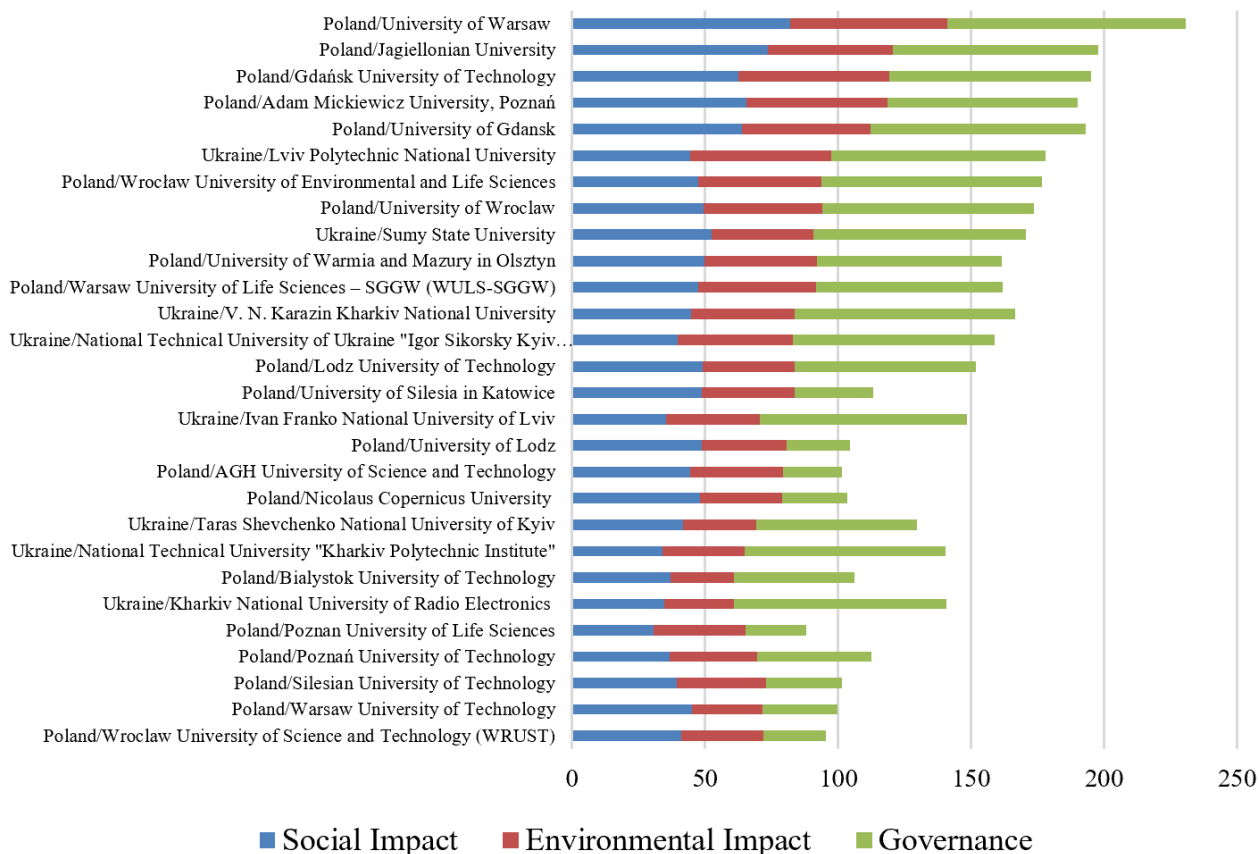

Рисунок 1 – Результати оцінювання польських і українських університетів в рейтингу «QS World University Rankings: Sustainability», 2024

— Польські університети — Українські університети — 50 найкращих університетів світу

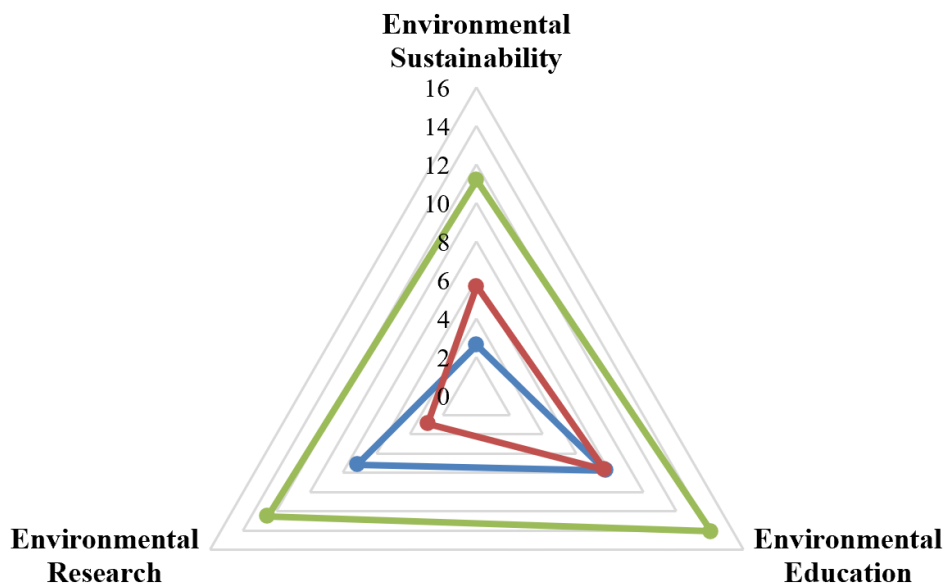

Рисунок 2 – Профілограма середніх оцінок субіндикаторів категорії «Environmental Impact» в рейтингу «QS World University Rankings: Sustainability», 2024

Оцінювання за третьою категорією «Social Impact» включає досягнення університетів у реалізації різних заходів для досягнення рівності, ефективне навчання та обмін знань, забезпечення набуття випускниками професійних компетенцій, необхідних для працевлаштування. Відповідно до методології [1] така оцінка включає субіндикатори: рівність (12%); обмін знаннями (10%); вплив освіти (7%), працевлаштування та можливості (11%); здоров'я і благополуччя (5%). Порівняння середніх оцінок субіндикаторів з оцінками 50-ти кращих університетів світу (рис. 3) демонструє значне відставання польських і українських університетів за усіма показниками.

— Польські університети — Українські університети — 50 найкращих університетів світу

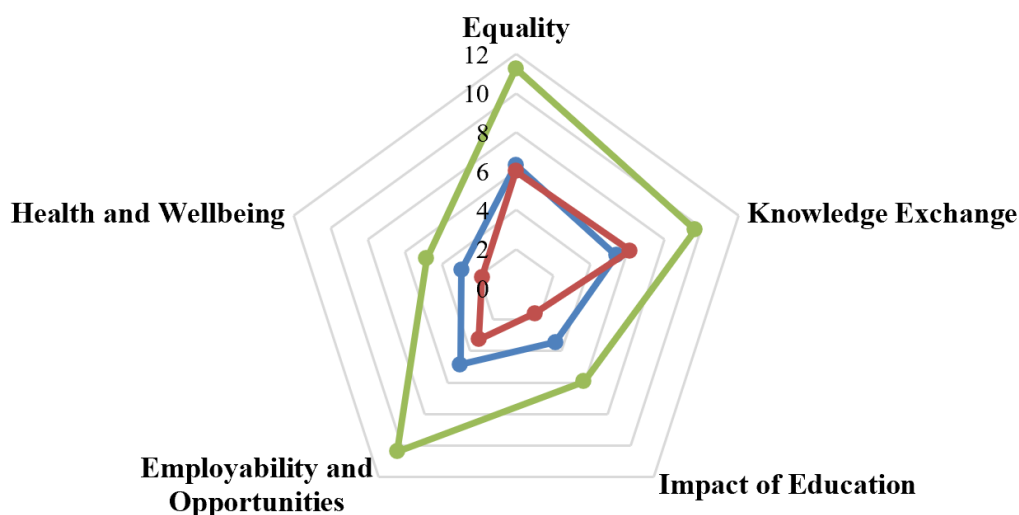

Рисунок 3 – Профілограма середніх оцінок субіндикаторів категорії «Social Impact» в рейтингу «QS World University Rankings: Sustainability», 2024

Розвиток освітнього середовища має ґрунтуватись на більшій інтегрованості соціальних компонентів, демонструвати соціальну відповідальність у питаннях, що стосуються гендерної рівності [5–6]. Рівність, як одна з ключових основ сталого розвитку, відображена у двох Цілях сталого розвитку ООН: Ціль 5 – Гендерна рівність, Ціль 10 – Зменшення нерівності.

Висновок. Покращення показників репрезентативності польських і українських закладів освіти в «QS World University Rankings: Sustainability» вимагає кращого розуміння значимості соціального впливу на стійкість університетів. Перспективним напрямком для подальших досліджень вбачається інтеграція показників рейтингів QS в систему моніторингу. Наприклад, данні про дослідження впливу на ЦСР для рівності, гендерне співвідношення студентів, викладачів, співвідношення жінок у топ-менеджменті, політику рівності, різноманітності та залучення, академічну рівність, підтримку маломобільних

осіб наскрізно інтегрувати в «матрицю параметрів гендерної зрілості організаційної системи закладів вищої освіти [7]».

Список використаних джерел

1. QS World University Rankings: Sustainability 2024. URL: <https://support.qs.com/hc/en-gb/articles/8551503200668-QS-Sustainability-Rankings>.
2. Фесенко Г.Г., Фесенко Т.Г. Особливості інтеграції екочутливих компетентностей в освітньо-професійні програми підготовки здобувачів вищої освіти. *Актуальні проблеми, пріоритетні напрямки та стратегії розвитку України : тези доповідей III Міжн. наук.-практ. онлайн-конф. 13 жовтня 2021 р.* Київ : ІТТА, 2021: 567 – 570.
3. Фесенко Г.Г., Фесенко Т.Г. Філософія управління якістю у вищій освіті: нові підходи. *Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку : матеріали V Міжнародної науково-методичної конференції, 3–4 лютого 2022 р.* Одеса: ОНЕУ, 2022: 51 – 53.
4. Fesenko T., Ovcharenko O., Tretyakov S. Technical and economic foundation of ecological construction as a factor of effective implementation of state social programmes. *Conference program and proceedings International scientific-practical conference of young scientists «BUILD-MASTER-CLASS-2016», 16-18 of November 2016.* Kyiv: Kyiv University of Construction and Architecture, 2016: 207.
5. Фесенко Т. Г., Фесенко Г. Г. Маскулінна та фемінна логічні системи як чинник освітньо-професійної підготовки проєктних менеджерів. *Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції : збірник матеріалів Міжн. наук.-практ. конф., 10-11 вересня 2020 р. / за заг. ред. В. П. Кравця, О. М. Кікінежді.* Тернопіль: ТНПУ, 2020: 179-181.
6. Фесенко Г. Г., Фесенко Т. Г., Шахов А. В., Якунін А. В. Моніторинг системи освітнього менеджменту за моделями оцінки гендерної зрілості (на прикладі університетів України). *Вісник Національного технічного університету. Серія Стратегічне управління управління портфелями і програмами та проєктами, №1; 2020: 68 – 77.* <https://doi.org/10.20998/2413-3000.2020.1.10>.
7. Фесенко Т.Г., Коваленко А.А., Ткачов В.М., Фесенко Г.Г., Єрошенко О.А. Інформаційно-аналітичний супровід гендерного аудиту системи освітнього менеджменту *Вісник Національного технічного університету. Серія Стратегічне управління управління портфелями і програмами та проєктами, №1(5); 2022: 70 – 79.* <https://doi.org/10.20998/2413-3000.2022.5.9>.